

Índex

11

Introducció	15
1. El marc teòric	21
1.1. El concepte de trastorn mental	22
1.1.1. Definició de trastorn mental	22
1.1.2. Agrupacions de trastorns mentals	23
1.1.3. Dades sobre trastorns mentals en la població general	27
1.2. Els trastorns mentals en el medi penitenciari	32
1.2.1. Les recomanacions per a la identificació i el tractament	32
1.2.2. Les dades de trastorns mentals en la població penitenciària	34
1.2.3. L'impacte de la presó i el risc de suïcidi	36
1.3. Els estudis sobre salut mental i execució penal	41
2. La recerca	45
2.1. Finalitat	45
2.1.1. Objectius	45
2.1.2. Hipòtesis	47
2.2. Metodologia	49
2.2.1. Estudi quantitatiu	49
2.2.2. Estudi qualitatiu	50
2.2.3. Fitxa tècnica	50
2.2.4. Calendari de la recerca	51
2.2.5. Font de les dades	51
2.2.6. Les variables	52
2.2.7. El treball de camp	60
2.2.8. Anàlisi de les dades	60
RESULTATS: PART QUANTITATIVA	
3. Les problemàtiques de salut mental a les presons	65
3.1. Nombre de persones amb trastorns mentals	65

3.2. Nombre de diagnòstics i ingressos a unitats de psiquiatria	67
3.3. Les prevalences segons les patologies mentals	68
3.4. El coneixement de la malaltia mental: abans, en el moment o després de l'ingrés penitenciari	70
3.4.1. El temps que es triga a saber un diagnòstic de trastorn mental en els interns a presó	70
3.4.2. S'ha tingut en compte el trastorn mental en la sentència judicial?	72
3.5. El perfil dels interns amb trastorns mentals	74
3.5.1. El perfil personal i sociodemogràfic	74
3.5.2. El perfil penal	78
3.5.3. El perfil penitenciari	79
3.6. Els incidents dels malalts mentals dins de la presó	88
3.6.1. Suïcidis i temptatives de suïcidi	90
3.6.2. Agressions	92
3.7. Comparació entre el perfil de la població penitenciària ordinària i el del malalt mental penitenciari	94
4. Les diferències entre categories de trastorns mentals a presó	97
4.1. Els interns diagnosticats: variables que els diferencien	99
4.1.1. Comparació dels interns	99
4.1.2. Medicació i tipus de diagnòstic	105
4.2. Els no diagnosticats: variables que els diferencien	105
4.3. La relació entre diagnòstic, consum de drogues i delictes	109
4.3.1. Consum de drogues i diagnòstic	109
4.3.2. Els trastorns mentals deguts a substàncies	111
4.3.3. Droga i delictes	113
4.4. Resum de les característiques dels diversos tipus de trastorn	115
4.4.1. Els trastorns mentals severos	115
4.4.2. Els trastorns de personalitat	116
4.4.3. Els altres trastorns	117
5. Les mesures de seguretat a Catalunya	119
5.1. El perfil de les persones amb mesures de seguretat a Catalunya	123
5.1.1. El perfil personal i sociodemogràfic	123
5.1.2. El perfil penal	128
5.1.3. Comparació entre la mostra de mesures de seguretat i la de psiquiatria de presons	129

5.1.4. Mesures de seguretat, consum de drogues i delictes	131
5.2. El perfil dels que compleixen simultàniament mesures de seguretat i mesures de presó	133
6. Perspectiva de gènere: dona, salut mental i execució penal	135
6.1. Les diferències entre homes i dones	135
6.2. Els diagnòstics de malaltia mental en les dones	136
6.3. Medicació i gènere	138
6.4. Hàbits tòxics i gènere	139
6.5. Malaltia, tipus de delictes i gènere	141
6.6. Les diferències entre les dones segons el lloc de compliment de la pena (presó o mesures de seguretat)	142
7. Estrangers, salut mental i execució penal	143
7.1. Les diferències amb els autòctons	144
7.2. Els diagnòstics de malaltia mental	146
7.3. La medicació	147
7.4. Hàbits tòxics	149
7.5. Malaltia i tipus de delictes	150
7.6. Les diferències segons l'estada a la presó o en mesures de seguretat	151
8. Conclusions	153
8.1. Resum: síntesi de resultats	153
8.1.1. Característiques dels malalts mentals interns a presó	153
8.1.2. Respecte a les mesures de seguretat	159
8.1.3. Característiques específiques de les dones estudiades	161
8.1.4. Característiques específiques dels estrangers (diferents de les dels espanyols)	163
8.2. Comprovació de les hipòtesis inicials	165
RESULTATS: PART QUALITATIVA. L'OPINIÓ DELS EXPERTS	
9. El mètode Delphi en la recerca de salut mental	175
9.1. Objectius del Delphi	175
9.2. Metodologia	176
9.3. Els participants	178
9.3.1. La taxa de respostes	178
9.3.2. El perfil dels participants	182
9.3.3. La llista de participants	185
9.4. El grup d'experts	188
9.5. Cronograma	190

10. Resultats: les respostes dels professionals	193
10.1. Idoneïtat de les presons per al tractament dels problemes de salut mental	193
10.2. El diagnòstic dels trastorns mentals a les presons	198
10.3. El tractament dels trastorns mentals a les presons	202
10.3.a. Condicions estructurals	203
10.3.b. Medicació	205
10.3.c. Adaptació a la normativa	207
10.3.d. Activitats terapèutiques	208
10.4. La sortida i derivació dels pacients de les presons	210
10.4.a. Processos de derivació i traspàs d'informació entre professionals	211
10.4.b. Preparació i sortida	212
10.5. Sobre el personal: perfil i formació	217
10.5.a. El perfil del personal	217
10.5.b. La formació del personal	219
10.5.c. Les preocupacions del personal respecte als problemes i riscos del treball en salut mental a les presons	221
10.5.d. Les propostes de millora en la coordinació dels professionals	222
10.6. Estimacions de present i previsions de futur	226
10.6.1. Estimacions respecte a percentatges de malaltia	227
10.6.2. Recursos que atendran en el futur la problemàtica de salut mental relacionats amb el medi penitenciari	228
10.6.3. Temps que es trigarà a introduir algunes propostes innovadores	230
10.7. Les conclusions i les propostes de millora	232
11. Referències bibliogràfiques	239
ANNEXOS	
Annex 1. Taules complementàries	249
Annex 2. Plantilla de recollida de dades	291
Annex 3. Primer qüestionari tècnica Delphi	295
Annex 4. Segon qüestionari tècnica Delphi	307